

4. Duhovniška družba svetega Križa

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

7. Nov. 2020

↗ Nazaj na kazalo

Spomladi 1940, ko so se vsepovsod pojavljala že znana nerazumevanja, je imel ustanovitelj polno glavo projektov, ki so bili, potem ko jih je znova in znova pretehtaval v meditaciji, že dodobra izdelani. V tistem času sta v Madridu delovala

Študentski dom Jenner in center
Martínez Campos, v Valenciji center
Cubil, v Valladolidu pa Rincón in bili
so tik pred tem, da uredijo
stanovanje v Barceloni. Ta apostolska
širitev je bila izvedena v dvanajstih
mesecih po koncu vojne s skromno
ekipo, ki je štela kakšnih ducat mož,
in brez drugih sredstev razen svete
apostolske vneme, denarja namreč ni
bilo. Cena vsega tega je bilo
izčrpavajoče življenje brez predaha,
pri čemer je neprenehoma potoval
po škofijah osrednje in severne
Španije, kjer je na prošnjo škofov
pridigal na duhovnih vajah za
duhovnike.

Sredi tolikšne aktivnosti je kljub
sadovom, ki so se že kazali,
ustanovitelj postajal vse bolj
zaskrbljen ob pogledu na obzorje, ki
se je odpiralo pred njim. Pri
napredovanju svoje dejavnosti je
imel odprtih preveč front. Prestopil
je svoje meje. Nadaljevati s širjenjem

ni bilo priporočljivo, saj bi se celota Dela lahko razdrobila. Nevarnosti se je jasno zavedal, saj je v neki zabeležki iz maja 1940, potem ko je omenil veliko število nedavnih apostolskih novosti, kakor bi se hotel znebiti velikega bremena, dejal:

Moja velika skrb je ženska veja Dela. Zatem »študijski dom« za naše in pa bodoči duhovniki. In te, Domine, speravi!^[1]

Ponovno to poudari julija 1940, ko piše članom Dela v Madridu. Na koncu pisma, takoj za podpisom, kot da bi kaj pozabil, zapiše brez kakršnegakoli dodatnega pojasnila:
Dve ključni temi: one in duhovniki.

[2]

Šest let je potreboval, kot smo ugotovili, da je razrešil temeljni problem umestitve žensk v živo zgradbo Dela. V nasprotnem primeru razvoj ne bi bil mogoč. Namreč prisotnost žensk, enako kot

navzočnost duhovnikov, je bila bistvenega pomena za življenje Dela oziroma za dinamičnost njegovega razvoja. Spomnimo se na Jožefmarijeve muke in polome pri izobraževanju članic Dela v tridesetih letih ter na razpustitev prve skupine, do česar je prišlo pozneje. Nekaj podobnega se je zgodilo s skupino duhovnikov, s katerimi se je obdal v tridesetih letih. V obeh primerih je bil razlog isti: niso uspeli usvojiti duha Opus Dei. Nekaj čudovitega pri tem pa je – tako v primeru žensk kot tudi duhovnikov –, da se ustanova povrne k svojemu rojstvu kakor reka, ki bi znova poiskala svoj pristni in prvotni izvir. Kakor da bi Bog, potem ko je svojega služabnika preizkusil, ponudil ustanovitelju novo, prazno stran, na katero naj zapiše svojo zgodbo v dokončni obliki.

Jožefmarija se je torej vrnil po isti poti nazaj, prepričan, da je izhodišče

za ponovni začetek to: da bodo duhovniki, inkardinirani v Opus Dei, morali priti od znotraj, iz njegovih lastnih vrst. Ne gre za to, da bi se na začetku zmotil, temveč za to, da ima Gospod svoja, za ljudi neizsledljiva pota. Podobno kot so novi člani Dela drug za drugim kapljali ob godovih apostolov ali dan poprej, da bi vzdrževali optimizem tega mladega ustanovitelja, je bilo tudi v tem primeru:

V prvih letih sem sprejel sodelovanje nekaterih duhovnikov, ki so izrazili željo, da bi se na neki način povezali z Opus Dei. Kmalu mi je Gospod z vso jasnostjo dal videti, da oni – sicer dobri, celo izredno dobri možje – niso bili poklicani za opravljanje tistega poslanstva, o katerem sem prej govoril. Zato sem v nekem zgodnjem dokumentu odločil, da naj se zaenkrat – pozneje bodo izvedeli, do kdaj – omejijo na podeljevanje

zakramentov in na strogo cerkvena opravila.^[3]

V neki zabeležki proti koncu leta 1930 – ko je imel ob sebi le dva ali tri laike in gospoda Norberta, drugega kaplana Zavoda za bolne – je Jožefmarija razmišljal o življenjskem slogu duhovnikov Dela ter podal temeljno in nepopustljivo določbo za prihodnost: ***Člani duhovniki morajo izhajati izmed laiških članov.***^[4] K tej temi se ustanovitelj ni več vračal; leta 1935 pa se je spričo nerazumevanja in needinosti nekaterih, ki so mu takrat sledili, od njih počasi oddaljil.

Ko je torej Jožefmarija napravil pregled svojega osebnega položaja, je kot prvo ugotovil, da nima na razpolago niti potrebnega časa niti moči. Pastoralno delo mu je odnašalo cele tedne in mesece. Opazil je še drugo oviro, če jo lahko tako imenujemo. Prošnje za vodenje

duhovnih vaj za duhovnike in bogoslovce so naraščale, on pa jih je nameraval omejiti; takšna je bila vsaj njegova želja. A v resnici ga je nazadnje vedno izdalo srce. Delati in trpeti za svoje brate v duhovništvu je bila ena izmed »prevladujočih strasti« njegovega življenja.^[5]
(Prevladujoča strast so bili v prvi vrsti njegovi sinovi in hčere, ki so prav tako potrebovali duhovno oskrbo. Toda od kod naj vzame čas za vse?)

V nekem pismu iz aprila 1940, ravno iz časa, ko je Jožefmarija razmišljal, katerih smernic naj se drži pri razvoju Dela, so zapisane naslednje vrstice, namenjene gospodu Leopoldu: ***Prosijo me, naj pridigam na duhovnih vajah za duhovnike v Valenciji, v Ávili, v Leónu in Pamploni. Ko bi mogel, bi zavrnil. Potrebujejo me doma!***^[6]

To, da »ga potrebujejo doma«, je bila povsem upravičena, čeprav tiha prošnja, da bi mu bilo dovoljeno nekoliko skrčiti njegovo delovanje po različnih španskih škofijah in bi se mogel malo bolj posvetiti apostolatu Dela. (Kmalu zatem je izbruhnila umazana obrekovalska kampanja, znana pod imenom »nasprotovanje dobrih«, in gospodu Leopoldu se je zdelo bolj preudarno, da se ustanovitelj na prošnje škofov še naprej odziva.)

Trenutno se je tega presežka dela mogel lotiti samo na en način, in sicer tako, da se opre na starejše v Opus Dei, ki bi lahko sodelovali pri dejavnostih apostolskega izobraževanja in duhovnega vodenja.

^[7] Prav v tistem obdobju leta 1940 je ustanovitelj z daljnosežnim pogledom nekega dne sklical svoje starejše sinove in jim naznanil, da od takrat naprej ne bo več vodil izobraževalnih krožkov za študente,

temveč bodo to nalogo prevzeli oni.^[8]
Prav tako leta 1940 so organizirali
dva *študijska tedna* za člane Dela,
prvega v marcu in drugega v
avgustu, tako da so izkoristili
velikonočne in poletne počitnice
stanovalcev v domu Jenner. Oče je
vsak dan zanje vodil meditacijo, jih
vzgajal z apostolskimi nasveti, se jim
pridružil pri klepetu v času oddiha
ter jim predaval o duhu Opus Dei.
Tudi Álvaro del Portillo, Isidoro
Zorzano, Ricardo Fernández
Vallespín, Juan Jiménez Vargas,
Pedro Casciaro in Paco Botella so
imeli govore o različnih vidikih duha
Dela.^[9] A kljub vsem Jožefmarijevim
prizadevanjem, da bi starejši
sodelovali pri izobraževanju mlajših,
je nerazrešeno ostalo temeljno
vprašanje: kako v Delo vključiti
duhovnike.

Ne vedoč, kako najti dodaten čas, se
je odločil za korenit ukrep in
gospodu Leopoldu sporočil, da želi

odstopiti s položaja rektorja Sv. Elizabete. Odgovor je bil negativen. Poskusil je znova in gospod Leopoldo ga je še enkrat zavrnil. Več let se je moral Jožefmarija trdovratno boriti, da bi ***premagal ljubeznivo upiranje častitega gospoda madridskega škofa.***^[10]_____

Brez dvoma so mu njegovi duhovni otroci lahko veliko pomagali pri apostolskih dejavnostih in pri vodenju duš, saj je šlo za laiško delo, vendar ***je prav tako očitno, da so za njegovo polno uresničevanje potrebni duhovniki. Brez duhovnikov bi delo, s katerim so začeli člani laiki Opus Dei, ostalo nedokončano, saj se morajo slednji neizogibno ustaviti, ko pridejo do točke, ki jo običajno imenujem zakramentalni zid, podeljevanje zakramentov, ki je pridržano duhovnikom.***^[11]

Da si ustvarimo predstavo o takratnem stanju, je dovolj, če se spomnimo, kaj je s kančkom hudomušnosti dejal oče: da so se njegovi otroci morali spovedovati pri patru Naletelu, se pravi pri prvem, na katerega so naleteli.^[12] Pri zakramentu spovedi so odpuščeni grehi, obenem pa se tam izvaja tudi duhovno vodstvo. Zaradi tega je oče – ob popolni svobodi do izbire spovednika – članom Dela živo svetoval, naj hodijo k duhovnikom, ki dobro poznajo njihovega duha.^[13]

Potreba, ki jo je čutilo Delo, ni bila začasna, temveč globoko zakoreninjena v njegovi naravi. Celotno Delo je hrepenelo po duhovnikih, ki bi izhajali iz njegovega lastnega naročja. Tiho je vzdihovalo po njih, kakor izsušena zemlja hlepi po dežju z neba. Imeti na razpolago nekaj teh duhovnikov v Opus Dei je bilo bistvenega pomena za njegovo notranjo zgradbo in za

njegov razvoj. Oni bi prinesli večjo povezanost med dejavnostmi Dela in okrepili notranjo edinost Opus Dei. Brez njih bi laiki ne mogli v polnosti vršiti apostolata, ki ga je od njih pričakoval Bog. Kot povzetek nekaterih razlogov in utemeljitev, zakaj je Delo potrebovalo duhovnike, je ustanovitelj zapisal:

Tudi duhovniki so potrebni za duhovno oskrbo članov Dela: za podeljevanje zakramentov, za sodelovanje z direktorji laiki pri vodenju duš, za zagotavljanje globoke teološke izobrazbe drugim članom Opus Dei ter – to je temeljnega pomena za sam ustroj Dela – za opravljanje nekaterih vodstvenih funkcij.^[14]

Goreča želja po duhovnikih, ki jo je ustanovitelj nosil v globini svoje duše, morda prvičkrat izpod njegova peresa pride na plan v zabeležki z dne 1. julija 1940, zapisani nad

avilskim obzidjem. (Kadar je prihajal v Ávilo, ga je msgr. Santos Moro gostil v škofijskem dvorcu tik ob mestnem obzidju; in Jožefmarija se je ponašal s tem, da je svoja pisma označil z besedami: ***V Ávili, nad njenim zidovjem.***)^[15]

Prvikrat ustanovitelj ubesedi molitev, ki je kakor iztrgan vzdihljaj upanja, počivajoč na straneh zvezka njegovih *Zapiskov*:

V Ávili, mestu svetnikov, nad njenim zidovjem, 1. julija 1940. Spet sem v tej škofijski palači. Danes začnem z duhovnimi vajami za duhovnike. Ko bi jih le znali dobro izkoristiti: na prvem mestu jaz! [...] Moj Bog, vžgi Álvarovo srce, da bo svet duhovnik!

[16]

Podoben vzdih srečamo v neki drugi, davni zabeležki iz novembra 1930, ko sanjajoč o vernikih Dela, izmed katerih bodo nekoč izšli duhovniki,

zapiše: ***Kako sijajne božje može vidim v njih!***^[17]

Od negotovosti prvih prizadevanj in upanja na tri njegove sinove, ki so se pripravljali na duhovništvo, je preteklo nič manj kot deset let molitve in mrtvičenja. In potrebna bodo še nadaljnja štiri do njihovega posvečenja v letu 1944.^[18] Leta in leta prošenj in vztrajnih prizadevanj (ki bi jih prav lahko postavili na raven Herkulovih del v duhovnem smislu). Po pravici je ta duhovnik na osnovi svoje molitve zahteval »priznanje očetovstva«:

Toliko let sem z zaupanjem in hrepenenjem molil za vaše brate, ki bodo posvečeni, in za tiste, ki bodo njihovim korakom sledili pozneje; toliko sem premolil, da lahko trdim, da so vsi duhovniki Opus Dei sinovi moje molitve.^[19]

Tolikšno napetost duše je treba pripisati izključno ustanoviteljevi

notranji gorečnosti, ne pa temu, da bi njegovi sinovi morali premagati kakršenkoli zadržek. Podatki, ki zaznamujejo zgodovino teh prvih klicev v duhovništvo, izstopajo po svoji preprostosti. Ustanovitelj je res pogosto poudarjal, da duhovništvo ni nekakšna »krona« poklicanosti v Delu. Nasprotno, zaradi njihove popolne razpoložljivosti za apostolske naloge in zaradi izobrazbe, ki so je deležni, je mogoče reči, da vsi *numerariji* izpolnjujejo pogoje, potrebne za duhovništvo, in so pripravljeni prejeti mašniško posvečenje, če to od njih hoče Gospod in če jih oče povabi k služenju Cerkvi in Delu na ta način. Prvi, ki ga je Jožefmarija povabil, je bil Álvaro del Portillo – potem ko ga je spomnil na njegovo svobodo odločitve in v njegovi duši spodbudil željo po služenju:

Če si pripravljen, mu je dejal, če si to želiš in nimaš zadržkov, bom uredil,

kar je potrebno, da boš s polno svobodo posvečen v duhovnika; in v duhovništvo te ne kličem zato, ker bi ti bil boljši, ampak zato, da bi drugim služil.^[20]

Skupaj z Álvaro del Portillem sta se pripravljala še dva, in sicer José María Hernández Garnica (Chiqui) in José Luis Múzquiz. Chiqui je bil inženir rudarstva, druga dva pa gradbena inženirja.^[21] Oče je bedel nad njimi in med njegovimi sklepi, ki jih je sprejel novembra 1941, najdemo naslednje besede:

Moliti, trpeti in delati brez predaha, dokler v Delu ne postanejo resničnost duhovniki, ki jih v njem hoče Jezus. O tem moram govoriti z našim gospodom madridskim škofom, ki je moj oče.^[22]

Zadeva, o kateri se je bilo treba pogovoriti z gospodom škofom, je bilo vprašanje bogoslovnega študija, ki je običajno potekal znotraj

uradnih učnih centrov, ponavadi v škofijskih semeniščih ali na papeških univerzah. Glede na okoliščine študentov, njihovo starost in opravljen civilni študij, je bilo odločeno, da bodo poslušali predavanja zasebnih profesorjev v centru Diego de León, njihov študijski vodja pa bo gospod José María Bueno Monreal, ki je bil že od leta 1927 profesor cerkvenega prava in moralne teologije v madridskem semenišču.^[23]

Do spomladi 1942 so študentje po mnenju študijskega vodje že »dosegli zelo dobro raven in bi lahko šli opravljat izpite«. Vsled tega je Jožefmarija gospodu Leopoldu naznanil, da so pripravljeni na izpite iz filozofskih predmetov, ki ustrezajo prvima dvema letnikoma študija, ter mu predlagal: ***Morda je primerno, da fantje neposredno vas zaprosijo za pripustitev k opravljanju izpitov in da vi za te***

***izpite imenujete komisijo,
neodvisno od semenišča; zapisnik
te komisije pa bi veljal kot potrdilo
o opravljenem preizkusu znanja.***

[24]

Izpraševanci so bili silno zadovoljni nad sijajnim rezultatom: dobili so oceno *meritissimus* na vseh področjih, kar je Jožefmarija brž sporočil gospodu škofu.^[25] Tem trem njegovim sinovom je bila omogočena najboljša možna izobrazba, saj je bila ustanoviteljeva želja, da začrtajo zgledno pot na tisoče duhovnikom, ki bodo prišli za njimi. To pa iz več razlogov, ki jih je povzemal takole:

Že ko sem na posvečenje pripravljaj prve duhovnike Dela, sem z njihovo filozofsko in teološko izobrazbo – če je to mogoče – pretiraval zaradi mnogih razlogov. Drugi razlog: da bi ugajal Bogu. Tretji: ker so na nas počivali nadvse naklonjeni pogledi številnih ljudi in nismo mogli

razočarati tistih duš. Četrty: ker nas nekateri niso marali in so iskali priložnost za napad. Nadalje tudi zato, ker sem v poklicnem življenju od svojih otrok vselej zahteval najboljšo izobrazbo in ne bi mogel potem popuščati pri verskem izobraževanju. In prvi razlog (glede na to, da lahko jaz vsak trenutek umrem, sem razmišljal sam pri sebi): ker bom za to, kar sem storil, moral odgovarjati Bogu in ker si goreče želim rešiti svojo dušo.^[26]

V enem od prejšnjih poglavij smo govorili o izbranosti Jožefmarijevih čustev. V njegovem življenjskem slogu pa je prihajala do izraza še druga oblika velikodušnosti. Ni se ustavil pri tem, kar bi kdo drug štel kot zadostno ali pravično mero. Ni mu bilo dovolj izpolniti obveznost. Vedno je dodal še kaj povrh. Ni se zadovoljil z dobrohotnimi uslugami. Svoje služenje je pospremil z elegantno gesto in nasmehom, ne da

bi za to pričakoval zahvalo. Na duhovnem področju je takšnega ravnanja učil svoje otroke. Pri opravljanju nalog naj ne bodo zadovoljni z nečim, kar je srednje dobro in pravično. Vse, celo najneznatnejša opravila, naj vršijo s človeško popolnostjo, z obilico dobre volje in s širino ljubezni. Tako bo na primer dodatek preprostega smehljaja spremenil mrtvičenje ali katerokoli drugo, sicer pusto prizadevanje v ***askezo z nasmehom***,^[27] ki je evangeljska askeza.^[28] Na enak način se je pri vzgajanju prvih duhovnikov trudil, da bi jim zagotovil ne le dobro izobrazbo, marveč najboljšo možno izobrazbo.

Ta življenjski slog, ki tegobe tega sveta z nasmehom na ustnicah prihrani zase, da bi bližnjemu napravil pot prijetnejšo, nam razodeva nadnaravno uglajenost duha, ki ga je utelešal ustanovitelj. Pribitek molitve in mrtvičenja, ki je

spremljal vsako njegovo dejanje, je bil način, kako njegovim sinovom in hčeram dati zgled duha, ki naj postane del njihovega življenja. To velikodušno predanost je v zgodnjih dokumentih Opus Dei zaobjel z izrazom ***askeza z nasmehom***:

»Člani so pri svojem apostolskem življenju vedri in veseli, predani molitvi in mrtvičenju. Da pa bi njihova askeza bila zares askeza z nasmehom, morajo še posebej gojiti sveto veselje, ki izhaja iz velikodušnosti v popolni izročenosti služenju Cerkvi.«^[29]

S škofovim dovoljenjem je učiteljski zbor sestavil iz najuglednejših duhovnikov in redovnikov, ki jih je mogel najti v Madridu. Na voljo je imel dva profesorja rimskega Angelicuma, dva učitelja iz madridskega semenišča, enega predavatelja na Centralni univerzi ...

Jožefmarija je hotel, tako pravi študijski vodja Bueno Monreal, da predmete opravljajo »na isti ravni in tako temeljito, kot so se posvečali svojemu civilnemu študiju – vsak od njih je imel dva doktorata –, in tako so drugo za drugo obdelali bogoslovne discipline«. ^[31] Vse to odseva njegovo ljubezen do Cerkve in njegovo čutečo skrb do Dela. Ljubezen učinkovitega služenja. Široko ljubezen, ki je zaobjemala vse njegove otroke brez izjeme. Kajti tega skrbnega izobraževanja bodo pozneje deležni vsi, brez razlikovanja med laiki in duhovniki, saj v Delu ni različnih kategorij članov in tudi duhovniki ne sestavljajo nekakšnega posebnega razreda. ^[32]

Na posameznih ustanoviteljevih lističih iz prvih časov sta ohranjeni dve misli, ki imata veliko skupnega s to temo. Ena od njiju se glasi:

Duhovniško izobraževanje ... v tem mora zares biti Opus Dei!

In še druga: Duhovništvo se prejme v trenutku posvečenja, duhovniško izobraževanje pa ...^[33]

Izobraževanje je vseživljenjski posel. Kajti življenje je napredovanje, in kdor se ustavi, hitro zaostane ter naposled konča v obcestnem jarku.^[34] Za izobrazbo, ki jo je ustanovitelj hotel zagotoviti svojim hčeram in sinovom, je značilno to, da se prilega sekularnemu položaju vernikov Opus Dei. Morala je torej biti združljiva s poklicnim delom, ki so ga opravljali v civilni družbi.^[35] Pastoralno vzgojo teh treh kandidatov za prejem zakramenta svetega reda je neposredno prevzel oče, ki jih je prizadevno uvajal v duhovniške kreposti. Kar pa zadeva študij, so se v teoloških znanostih izobraževali ne v semenišču, temveč v Centru za cerkvene študije Duhovniške družbe

svetega Križa, ki je imel sedež v hiši Diego de León in je bil uradno odprt decembra 1943.^[36]_____

* * *

S sedanjega zornega kota je potek institucionalnega razvoja Opus Dei, njegovo cerkvenopravno popotovanje, videti kakor dolgotrajna pot, polna ovinkov in ostrih zavojev.^[37]_____ Pot, ki jo je moral prehoditi ustanovitelj, tako kot mu je Bog dajal razumeti. Nekateri odseki so bili razsvetljeni z lučjo božjih navdihov, v drugih pa se je steza že na prvem ovinku izgubila v temi. Vendar je šel dalje, vedno je z vero hodil naprej. S takšno prispodobo bi lahko opisali, kar se mu je dogajalo v tistem času.^[38]_____

Sredi tridesetih let, ko je ustanovitelj preudarjal o cerkvenopravnem ustroju Dela in vnaprej razmišljal, kako bi našel rešitev za duhovnike, ki naj bi bili vključeni v Opus Dei, je

zadevo prepustil rokam božje
previdnosti z besedami: ***Bog bo dal
razsvetljenje ob svojem času.***^[39] Ob
svojem času, ko bo Bog hotel, bo
uresničil ustanovno karizmo, ki jo je
že na začetku predvidel glede
duhovnikov. O tem vprašanju ni več
razmišljal vse do leta 1940 in je
mirno ter z veliko vere sledil svoji
zamisli o posvečenju treh članov
Dela. Res je potreboval obilo vere, saj
se je znašel v slepi ulici. Nameraval
je doseči nič manj kot to, da se bodoči
duhovniki posvetijo izključno
služenju Delu, se pravi njegovim
specifičnim apostolskim
dejavnostim. Toda tisto upanje, da
mu bodo kmalu, čim bodo posvečeni,
popolnoma na razpolago, se je
razblinilo ob trčenju s
cerkvenopravnimi določbami.
Namreč *Zakonik cerkvenega prava* je
določal, da je za dopustnost
kateregakoli duhovniškega
posvečenja in za poznejše izvajanje
duhovniške službe neizogibno

potreben *naslov*, za katerega je kandidat posvečen. Zahteva po *naslovu* je bil tudi način, kako klerikom doživljenjsko zagotoviti potrebna sredstva za vzdrževanje in dostojno življenje, kot se za duhovniški stan spodobi.^[40]___

Duhovniki so mogli prejeti posvečenje z zelo različnimi *naslovi*. Na kratko povedano pa je bil njihov učinek naslednji: bodisi vključitev v kakšno obliko redovništva (v red, redovno kongregacijo ipd.) bodisi včlenitev – inkardinacija – v kakšno škofijo, s čimer je duhovnik v večji ali manjši meri postal odvisen od krajevnega škofa. Spričo sekularnega značaja, ki ga je Bog hotel za Opus Dei, je prvi tip naslovov zavrzel kot popolnoma neustreznega za naravo Dela.^[41]___ Glede skupine naslovov, predvidenih za svetne klerike, kar je pomenilo inkardinacijo v kakšno škofijo, pa je prav tako bilo očitno, da to ni bila rešitev. Apostolske

dejavnosti Opus Dei so že takrat segale onkraj mejá ene škofije; njegovi duhovniki bi torej potrebovali svobodo delovanja in gibanja. Po drugi strani pa, če bi bili podrejeni krajevnemu ordinariju – škofom posameznih škofij –, potem ne bi mogli biti istočasno popolnoma na razpolago za potrebe Dela.^[42]

Če bi se torej Jožefmarija hotel predajati malodušju, bi bilo dovolj, da v mislih preleti svoje lastne izkušnje: strašne težave, s katerimi se je srečeval, ko je že delal v Madridu, inkardiniran pa je bil še v Zaragozi; nenehne prošnje za obnavljanje dovoljenj ter njegov nestabilen in tvegan položaj izvenškofijskega duhovnika v španski prestolnici. Vse to je povzročilo, da se je v tistem obdobju svojega življenja v Madridu počutil »kot kokoš v tujem kurniku«.

Kot razumen mož, ki se ne zanaša na lastno mnenje, se je Jožefmarija o vprašanju *naslovov* posvetoval s strokovnjaki za cerkveno pravo. V nekem trenutku je optimistično celo verjel, da je našel odgovor. Ko pa je rešitev pobliže proučil, se je izkazala kot neuporabna.^[44] Sestanki z madridskim škofom o tej zadevi so bili pogosti. Na tistih dolgotrajnih zasedanjih sta si gospod Leopoldo in Jožefmarija razbijala glavo in nazadnje vselej ostala praznih rok.^[45]

Naposled je z iskanjem rešitev na področju *naslovov* prenehal, saj *Zakonik* ni ponujal drugih razen teh, ki so bile že pregledane in zavrnjene. A za ustanovitelja prenehati ni pomenilo predati se ali proglasiti stvar za nedosegljivo, temveč vneto lotiti se dela in molitve. Kakor da bi bil problem že rešen, je nadaljeval s teološkim izobraževanjem svojih treh bodočih duhovnikov in s

predavanji njihovega sijajnega
profesorskega zbora:

Čas je tekel. Molili smo. Tisti, ki so se pripravljali, da bodo posvečeni kot prvi duhovniki Dela, so nadvse poglobljeno študirali in v to vlagali vse svoje navdušenje. In nekega dne ...^[46]

V zgodnjih jutranjih urah 14. februarja 1943 je šel Jožefmarija maševat v center svojih hčera na Ulici Jorge Manrique. Pobožno in zbrano so spremljale mašo, duhovnik pa je bil med sveto daritvijo zatopljen v Boga. Takoj po maši je vzel svojo žepno beležnico in na strani z datumom nedelja, 14. februar, sv. Valentin, zapisal:

V tej hiši naših deklet, pri sv. maši: Societas Sacerdotalis Sanctae Crucis; zatem pa je napravil majhno risbo (skico kroga s križem v sredini).^[47]_____

Ko je bila zahvala po maši končana, je šel oče v spodnje nadstropje, prosil za kos papirja ter se zaprl v majhno sprejemnico, medtem ko so ga njegove hčere čakale v veži.

»Čez nekaj minut,« pripoveduje Encarnita, »se je vidno ganjen znova prikazal v veži. **Poglejte**, nam je dejal in nam pokazal listič, na katerega je narisal krožnico, znotraj pa križ v posebnem razmerju. **To bo pečat Dela. Pečat, ne grb**, nam je pojasnil. **Opus Dei nima grbov. Predstavlja svet**, nam je povedal zatem, **in v osrčje sveta postavljen Križ.**«^[48]

Naslednji dan se je oče odpravil v El Escorial, nedaleč od Madrida, kjer so se Álvaro del Portillo, José María Hernández Garnica in José Luis Múzquiz učili za izpite iz teologije. Moral je premagati svojo precejšnjo zadržanost, da je Álaru del Portillu povedal o milosti, ki jo je od Gospoda

prejel prejšnji dan pri maši: to je bila cerkvenopravna rešitev za duhovnike Dela, ime družbe, ki naj se vzpostavi, in celo pečat.^[49] Hitro je bilo treba pripraviti potrebne dokumente in Álvaro del Portillo je dobil nalogo, da gre v Rim ter tam pridobi odobritev Duhovniške družbe svetega Križa, ki jo je Gospod v grobih potezah pokazal ustanovitelju 14. februarja, na dan zahvale, saj je bila takrat obletnica še nekega drugega znamenitega dogodka: 14. februarja 1930, dneva, ko mu je Gospod dal vedeti, da mora apostolat Opus Dei razširiti tudi med ženske.

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

[1] *Zapiski*, št. 1610, 8. 5. 1940. *In te, Domine, speravi* – Gospod, vate zaupam.

[2] Pismo iz Ávile Álvaru del Portillu in članom Dela v Madridu, EF-400704-1.

[3] *Pismo* 14. 2. 1944, št. 9. V istem pismu ustanovitelj brez podajanja podrobnosti o tistih duhovnikih zapiše:

Kljub temu pa, ker nikakor niso doumeli, kaj je Gospod od nas hotel, zlasti glede specifičnega apostolata ženske sekcije – dva ali trije od njih so postali kakor moja trnova krona, saj so povzročali zablode in širili zmedo –, sem moral kmalu odkloniti njihovo pomoč. Odtlej sem občasno poklical druge duhovnike, ki niso imeli nobene vezi z Delom, da bi naše domače spovedovali in obhajali nekatere liturgične obrede, dokler ne bi našli ustrezne

rešitve za to pomembno potrebo
(prav tam, št. 9).

Dokument, ki ga omenja, je Navodilo,
9. 1. 1935, št. 59, v katerem piše:

**Duhovniki naj se zaenkrat –
pozneje bom povedal, do kdaj –
omejijo na podeljevanje
zakramentov in na strogo
cerkvena opravila.**

^[4] *Zapiski*, št. 138, 26. 12. 1930. O
bodočih duhovnikih, ki naj izhajajo
izmed laikov Dela, govori posredno
tudi v: *Zapiski*, št. 101, november
1930, in št. 867, 9. 11. 1932.

^[5] Iz Pamplone je škofu Leopoldu Eiju
y Garayu pisal: **Mislim, da tukaj ne
bom končal z delom pred 5.
julijem. Lepa žetev. Veselje je
gledati, s kakšno prizadevnostjo
opravljajo duhovne vaje ti sveti
navarski duhovniki. Če mi Gospod
ne bi tako izrecno pokazal druge
poti, bi najraje ne počel ničesar
drugega, kot da delam in trpim in**

molim za svoje brate svetne duhovnike ..., ki so moja druga prevladujoča strast (Pismo, EF-410625-1).

[6] Pismo iz Madrida, EF-400423-1.
Prim. tudi *Zapiski*, št. 1618, 4. 8. 1940.

[7] Prim. José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 120.

[8] Prim. *prav tam*, str. 118.

[9] Ta dva študijska tedna – pozneje so jim rekli *delovni tedni* – sta potekala od 17. do 24. marca 1940 in od 10. do 18. avgusta istega leta. Več o tem: prim. Álvaro del Portillo, PR, str. 932; Francisco Ponz Piedrafita, *Mi encuentro con ...*, *op. cit.*, str. 47–50; Francisco Botella Raduán, RHF, T-00159/1, str. 104.

[10] Svojemu škofu je večkrat ponudil odstop s svojega položaja, zato da bi mogel več časa posvetiti Delu. Decembra 1945 je še kar vztrajal:

Predragi gospod škof!

Ob različnih priložnostih sem vam izrazil svojo željo, da odstopim kot rektor Kraljevega zavoda sv.

Elizabete. Danes svojemu škofu še enkrat spoštljivo podajam izjavo, da želim z mesecem januarjem odstopiti, in ga na vso moč prosim, naj jo sprejme: kateremu drugemu duhovniku bo prišla prav ta služba, ki prinaša sicer skromen zaslužek, vendar pa je po tradiciji ugledna (Pismo iz Madrida, EF-451204-1).

Dva tedna pozneje, ko mu je gospod Leopoldo s težkim srcem končno dal dovoljenje, je kot rektor podal svoj odstop predsedniku Sveta za narodno dediščino:

Imam vam čast sporočiti, da potem ko sem premagal ljubeznivo upiranje častitega gospoda madridskega škofa, z njegovim dovoljenjem, zaradi zdravstvenih

*razlogov in svojih številnih
duhovniških obveznosti odstopam
s položaja rektorja Kraljevega
zavoda sv. Elizabete s prvim
januarjem prihodnjega leta 1946.*

Naj vas Bog obvaruje še mnogo let.

Madrid, 19. december 1945

Rektor

(Arhiv Sveta za narodno dediščino –
Kraljevi zavodi – Zavod sv. Elizabete
– Osebna mapa – Oddelek 182/21).

Namestnik upravnika Sveta za
narodno dediščino mu je 17. 4. 1946 z
uradnim dopisom sporočil, da je
njegov odstop sprejet in da »v imenu
tega Sveta ter v svojem lastnem
imenu globoko obžaluje izgubo
dragocenega sodelovanja in
brezhibnega služenja, ki ste ga vi
vršili do današnjega dne« (*prav tam*).

^[11] *Pismo 14. 2. 1944, št. 9.*

[12] Prim. Francisco Ponz Piedrafita, RHF, T-04151, str. 47.

[13] Da bi svojim duhovnim otrokom omogočil spoved, se je Jožefmarija v prvi polovici štiridesetih let obrnil na nekatere duhovnike ali redovnike, svoje znance, ter jim predstavil duha in navade Dela, da bi mogli v spovednici nuditi ustrezno duhovno oskrbo članom. Med drugimi so ti spovedniki bili: José López Ortiz v Madridu, Ramón Roquer Vilarrasa in Sebastián Cirac Estopañán v Barceloni, Eladio España Navarro in Antonio Rodilla Zanón v Valenciji, Eliodoro Gil Rivera v Leónu, Daniel Llorente Federico in stolni penitenciarij v Valladolidu idr. Prim. María Dolores Fisac Serna, RHF, T-04956, str. 3; José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 25; Francisco Ponz Piedrafita, *Mi encuentro con ...*, op. cit., str. 58–59; Pismo iz Valencije Joséju Maríi Bulartu Ferrándizu, EF-411220-1, idr.

^[14] *Pismo 14. 2. 1944, št. 9. Duhovniki niso bili zgolj pomoč pri dejavnostih skupine laikov, marveč so bili tako duhovniki kot laiki – v organskem sodelovanju – enako bistveni, kot so tudi v Cerkvi. Dejansko je ustanovitelj na Delo od vsega začetka gledal kot na delež božjega ljudstva, kot na **delček Cerkve**.*

^[15] Ob priložnosti, ki jo omenjamo, se je Jožefmarija po prihodu v mesto nastanil pri msgr. Santosu Moru, potem pa je odšel v semenišče, kjer je vodil duhovne vaje. Zato 4. julija 1940 v pismu Álvaro del Portillu in drugim članom Dela v Madridu pravi:

Naj Jezus obvaruje moje sinove.

Tokrat na vrhu pisma ne morem ponosno (?) zapisati »nad zidovjem«, namreč pišem vam iz semenišča (Pismo iz Ávile, EF-400704-1).

[16] *Zapiski*, št. 1616.

[17] *Zapiski*, št. 101, november 1930.

[18] V neki katarini, datirani z 9. novembrom 1932, piše, da morajo člani Opus Dei gojiti veliko zanimanje za sveto liturgijo Cerkve ***in vsak izmed njih mora še posebej moliti ter se mrtvičiti za nove duhovnike ob kvatrah in kadar bodo naši prejeli zakrament svetega reda*** (*Zapiski*, št. 867).

[19] *Pismo* 8. 8. 1956, št. 5.

[20] Álvaro del Portillo, PR, str. 958.

[21] Z vso preprostostjo pripoveduje José Luis Múzquiz, kako ga je poklical k duhovništvu: »Spominjam se, s kakšno ljubeznivostjo me je oče v svoji sobi v Študentskem domu Jenner 6 vprašal, ali bi želel postati duhovnik. ***Sin moj***, mi je rekel oče, ***bi hotel postati duhovnik?*** ‘Da, oče, z veseljem,’ sem mu odgovoril. ***Dobro***,

potem se dogovôri z Álvaroom glede študija« (José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 32).

V pismu članom Dela pa je ustanovitelj leta 1945 dejal: ***Molíte za to, da doma nihče ne bi čutil kakršnekoli prisile, da bi stopil v duhovništvo; istočasno pa tudi za to, da bi vedno bilo dovolj takih, ki slišijo žvižg Pastirja, ki jih kliče – božjo prisilo, nežno in ljubeznivo*** (Pismo 2. 2. 1945, št. 22).

^[22] Zapiski, št. 1854, 9. 11. 1941.

^[23] José María Bueno Monreal je ustanovitelja spoznal leta 1927 ali 1928 na Pravni fakulteti. Sodeloval je pri pripravi gradiva za odobritev Dela v obliki *pobožne zveze*, kot smo že videli. Bil je študijski vodja prvim trem članom Opus Dei, ki so prejeli duhovniško posvečenje. Konec leta 1945 je postal škof v mestu Jaca, pozneje pa v Vitorii. Leta 1954 je bil imenovan za nadškofa koadjutorja

Sevilje in štiri leta pozneje povzdignjen v kardinala. Umrl je leta 1987.

[24] Pismo iz Madrida, EF-420517-1.

[25] Prim. Pismo iz Madrida, EF-420607-1.

[26] *Pismo* 8. 8. 1956, št. 13. Prim. José Luis Múzquiz, RHF, T-04678/1, str. 24.

[27] José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 136; in *Pot*, št. 657–661.

[28] Prim. Mt 6,16-18.

[29] *De Spiritu Operis Dei*, št. 16. To je eden od dokumentov, ki jih je leta 1941 izročil madridskemu škofu za namene škofijske odobritve. Prim. Amadeo de Fuenmayor *et al.*, *op. cit.*, str. 98–112.

[30] »Med njimi,« poroča msgr. Álvaro del Portillo, »sta bila dva dominikanca, profesorja na Angelicum v Rimu, ki tam zaradi

svetovne vojne nista mogla poučevati: to sta bila pater Muñiz, ki nam je predaval dogmatično teologijo, in pater Severino Álvarez, profesor cerkvenega prava. Pater Celada OP, ki je dolga leta deloval na Bibličnem inštitutu v Jeruzalemu, je bil naš profesor Svetega pisma. Izmed teh profesorjev so bili nekateri pozneje povzdignjeni v škofovsko službo in José María Bueno, ki nas je poučeval moralno teologijo, je postal kardinal. Pater José López Ortiz, pozneje vojaški nadškof, nas je učil zgodovino Cerkve. Učiteljskemu zboru, ki ga je izbral za nas, so pripadali še gospod Máximo Yurramendi, pozneje škof v kraju Ciudad Rodrigo, gospod Joaquín Blázquez, direktor nekega teološkega inštituta v Španiji, in pater Permuy CMF. Študirali smo zelo intenzivno« (Álvaro del Portillo, PR, str. 958).

Prim. tudi José María Bueno Monreal, v: *Testimonios ...*, op. cit.,

str. 17; in José María García Lahiguera, tedanji spiritual madridskega semenišča, v: *Testimonios ...*, op. cit., str. 162; Pismo iz Madrida škofu Leopoldu Eiju y Garayu, EF-420517-1; in Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-440301-1.

[31] José María Bueno Monreal, v: *Testimonios ...*, op. cit., str. 17.

[32] Msgr. López Ortiz, predavatelj na Univerzi v Madridu in takratni profesor bodočih duhovnikov, pričuje: »Oče mi je o tistih treh svojih sinovih, ki so se pripravljali na posvečenje, govoril z ogromnim navdušenjem, z velikim upanjem. Tako kot o vseh drugih stvareh mi je tudi o tej temi govoril s popolno vero in prepričanjem. Rekel mi je, da vsi člani Opus Dei za opravljanje učinkovitega apostolata pri svojem delu morajo biti izobraženi na podoben način kot duhovniki, čeprav

ogromna večina ne bo prejela duhovniškega posvečenja, ker to ni njihov poklic. Vsi bodo imeli to izobrazbo in on, oziroma njegov naslednik, bo k duhovništvu poklical tiste, ki se mu bodo zdeli primerni, pri čemer bo spoštoval svobodo vsakega posameznika, da ta klic sprejme. Da so tisti prvi trije takrat začeli študirati teologijo, torej ni bilo nekaj izrednega, kajti sčasoma bo v Delu povsem običajno, da morajo vsi člani pridobiti ustrezno versko-doktrinalno izobrazbo. Zato naj bi nemudoma začeli s študijem tudi drugi in za njimi še drugi, brez prekinitve, kot se je tudi dejansko zgodilo. O vsem tem mi je govoril kot o nečem, kar je pripadalo apostolskemu bistvu Dela in kar je zato na jasen način prihajalo od Boga« (José López Ortiz, v: *Testimonios ...*, op. cit., str. 232–233).

[33] RHF, AVF-0079, februar 1944.

^[34] *Vaše izobraževanje se nikoli ne konča: vse svoje življenje boste imeli potrebo po tem, da s čudovito ponižnostjo izpopolnujete svojo osebno, duhovno, versko-doktrinalno, apostolsko in strokovno izobrazbo (Pismo 6. 5. 1945, št. 19).*

^[35] *To je eden od razlogov, zakaj izobraževanje z bivanjem v »internatu« ni mogoče za člane Dela, saj morajo ti od začetka svoje poklicanosti živeti vse duhovniške kreposti ravno v svetu (prav tam, št. 20).*

^[36] Otvoritev Centra za cerkvene študije Duhovniške družbe sv. Križa s sedežem v hiši Diego de León (Ulica Lagasca 116), ki je že nekaj časa deloval kot študijski center, je bila sporočena madridskemu škofu dne 10. decembra 1943, se pravi dva dni po izdaji odloka o vzpostavitvi

Duhovniške družbe sv. Križa (prim. RHF, D-15140).

[37] V zvezi z institucionalnim razvojem Opus Dei prim. Amadeo de Fuenmayoret *al., op. cit., passim.*

[38] Prispodoba, ki jo v zvezi s tem procesom uporablja ustanovitelj, je precej podobna: ***Naš iter iuridicum se v očeh ljudi zdi ovinkast. Toda čez čas se bo pokazalo, da je bilo to nenehno napredovanje pred božjim obličjem*** (Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 163).

[39] Prim. *Zapiski*, št. 60, 16. 6. 1930.

[40] Prim. *Zakonik cerkvenega prava* 1917, kanona 974 in 979.

[41] Prim. *Pismo* 6. 5. 1945, št. 11.

[42] Ko je pregledal seznam *naslovov* za posvečenje, ki so bili predvideni v *Zakoniku cerkvenega prava* iz leta 1917, je ustanovitelj razmišljal o

razlogih, zakaj teh naslovov ni mogel uporabiti:

Nobeden od naslovov, predvidenih za svetne duhovnike, ni ustrezal našemu primeru. Naslov beneficij ni bil dober, ker pred prejemom svetih redov zahteva dodelitev v dobrodelno službo; pa tudi preostali naslovi, ki jih dopušča Zakonik, niso bili uporabni.

Naslov servitii dioecesis in missionis ni bil ustrezen, ker je od duhovniškega kandidata zahteval obljubo, da se posveti službovanju v določeni škofiji ali na misijonskem ozemlju; prav tako ni bil primeren naslov patrimonii oziroma pensionis, za katerega je potrebno posedovati premoženje, ki bi zadostovalo za doživljenjsko vzdrževanje. Naslova paupertatis inmensae communis pa tudi nista bila sprejemljiva, ker sta namenjena izključno redovnikom (Pismo 14. 2. 1944, št. 16).

^[43] Prim. Álvaro del Portillo, PR, str. 346.

^[44] Junija 1941 se je v Pamploni posvetoval z monsinjorjem Marcelinom Olaecheo. Tudi tokrat je zmotno mislil, da je prišel do rešitve. ***V miru sem se s tem gospodom škofom, piše, pogovoril o problemu naših duhovnikov in jasno se vidi, katera je praktična, takojšnja in kanonična rešitev, hvala Bogu*** (Pismo iz Pamplone članom Dela v Madridu, EF-410603-2).

^[45] ***Ponujali so mi različne rešitve, vse slabe. Še najboljšo mi je predlagal gospod Leopoldo: vzpostaviti kaplanije, da bi duhovniki na neki način pripadali Opus Dei. Toda to bi pomenilo ogromen strošek, ki si ga nismo mogli privoščiti, pa tudi na ta način ne bi ničesar rešili*** (Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 159; prim. Zakonik cerkvenega prava 1917,

kanon 128). Drugi kanonist, s katerim se je posvetoval brez uspeha, je bil José María Bueno Monreal (prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 540).

[46] *Pismo* 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 159.

[47] Ohranjen je listič iz njegove beležnice z zapiskom in risbo: RHF, D-15077. Ko je narisal pečat Dela, je ustanovitelj očitno imel v mislih ravno površino, krog, v katerega je vrisan križ. Na izvorni skici pa je šest ali sedem črt: nekatere so negotove, druge zlomljene; nekatere kratke, druge pa napravljene z eno potezo v sklenjeni krožnici. Tako nenavadne sunke in drhtenje peresa bi lahko povzročilo kakšno nerazložljivo in silovito čustvo; a tudi to hipotezo je treba zavreči, saj tega ni opaziti v križu in tudi ne v pisavi zabeležke, ki je trdna, normalna ter se drži jasnih in pravilnih povezav in razmikov. Vse kaže, da pri tisti prvi risbi gre za

upodobitev križa znotraj zemeljske oble.

[48] Encarnación Ortega Pardo, RHF, T-05074, str. 45; prim. tudi Narcisa González Guzmán, RHF, T-04989, str. 7. Leta pozneje poda ustanovitelj skopo pripombo o dogodku tistega dne:

14. februarja 1943, ko sem maševal v hiši svojih hčera na Ulici Jorge Manrique, po obhajilu – rešitev, ki sem jo iskal (!): Duhovniška družba svetega Križa. Jezus je hotel svojo zgradbo okronati s svojim presvetim Križem.

Dobro se spominjam, da sem narisal skico pečata – celó to je prišlo! – in jo izročil Álvaru (Pismo 29. 12. 1947/14. 2. 1966, št. 159).

[49] Álvaro del Portillo, *Sum.* 540 in 541.

Andrés Vázquez de Prada

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/4-
duhovniska-druzba-svetega-kriza/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/4-duhovniska-druzba-svetega-kriza/) (6.
Avg. 2025)